

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

628.1

Hely

Idő

"1926"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: Újpest határában fölépült a vízművek új átemelőtelepe ...

Forrás:

Világ

Br

(Hely)

1926. 3. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Újpest határában fölépült a vízművek új átemelőtelepe — a föld alatt

(A Világ tudóstíjójától.) A 90-es évek végén kezdődött meg a világvárossá fejlődő Budapest csatornahálózatának kiépítése. Eddig az Újpest területén lévő régi vízműtelep látta el vízzel a főváros balpartját, az itt szolgáltatott víz azonban nem felelt meg a modern városi higiénia követelményeinek. Az újpesti talaj vize ugyanis erősen vastartalmú volt és a tisztiorvosi hivatal megállapította, hogy ha Pest lakossága még néhány évtizedig ezt a vizet fogyasztja, úgy a pesti emberek önkénytelenül az alkohol és az ásványvíz fogyasztására kényszerülnek, mivel a víz vastartalma tönkreteszi az ember fogzatát.

Forrás a Duna fenekén

Eppen ezért, amikor már szükségesnek látszott a vízszolgáltatás kibővítése, a város vezetősége körében felmerült a terv, hogy az új vízműtelepeket ne az eddigi helyen, hanem új területeken állítsák föl. A főszempont természetesen az volt, hogy jó és egészséges ivóvíz szolgáltatására alkalmas források fölött építsék föl az új vízszolgáltató apparátusokat. Úgy gondolták, hogy a Duna talajvízterülete alkalmas erre a célra, a forrásokat azonban nem a parton, hanem a Duna közepe táján, jó néhány méterrel a folyam feneké alatt találták meg. Így közvetlenül a Dunaparton kezdték meg a fúrásokat és a kutak mélyén fölbuggyanó víz tényleg azonos volt a Duna alatt fölfedezett forrásvíz anyagával. Így építették föl az 1900-as évek elején a káposztásmegyeri vízműhálózatot, amelynek főtelepe Újpesten, úgynevezett két

átemelő-telepe pedig a megyeri Dunaparton egymástól körülbelül tíz kilométernyi távolságban van.

Amíg a víz a megyeri partokról a negyedik emeletre jut

Az újpesti Dunaparton és a szentendrei sziget jobbpartján pedig, Horánytól le a sziget csúcsáig kutakat fúrtak, amelyeknek magas kúpjai jelezték csak, hogy a betorkolások alatt, az elhagyott tarlókon buzog föl a föld mélyéből a pesti ember ivóvize. Hatvan kútból szivattyúzták ily módon a forrásvizet, mely a szomorú emlékü ikercsatornán keresztül jutott be Pestre. Az ikercsatorna, mely a két évvel ezelőtti árvíz alkalmából lett híressé, a legfelső telepről indul el és az alsó telepen keresztül vezet az újpesti főtelepre. Innen a kettős csatornából egy 1200 milliméter széles csatornába kerül a víz, amelyet Újpestről a kőpányai gyűjtőmedencébe vezetnek, ahonnan száz- és százágú csőhálózaton keresztül áramlik szét az egyes kerületekbe és utcákba. Budapest egész területe tehát alá van ásva vízvezető csövekkel, amelyeknek főhálózata a városon kívül, a megyeri partokon van. Itt még a Dunát is aláaknázták csövekkel, amennyiben a két átemelő vízműtelep irányában két fűcsövön keresztül vezetik át a szentendrei sziget vizét, 35 méterrel a Duna feneké alatt.

A háborús fogyasztás hatása

A vízhálózatnak ez a kiépítése természetesen ebben az időben európai viszonylatban is grandiózus teljesítmény volt. A legmodernebb szivattyú- és turbinásgépek se-

gítségével húzták föl a föld mélyéből és továbbították a város felé az ivóvizet, amelyek tisztaságával és élvezhetőségével egy világváros vízszolgáltatása sem vetekedhetett.

Hosszú évekig nem is volt semmi fennakadás a vízszolgáltatásban. Remekül működtek a telepek gőzgépei és a megyeri partok kútjai és a béke éveiben a budapesti háztartások, gyárak és közüzemek vízellátása teljesen zavartalan volt.

A háború azonban megzavarta a vízszolgáltatás menetét is. A gyengébb minőségű szén, a hadianyag gyártására berendezett

gyárak, kórházak fogyasztása, a menekültek ezreinek a fővárosba való özönlése, lassanként fönnakadásokat okozott a vízellátásban, amely a hatalmas üzemi adminisztráció ellenére sem tudta már közmegelegedésre kielégíteni a háborús Budapest túlnövekedett szükségleteit. Ezekben az években kezdett akuttá válni a nyári vízellátás nehézsége is: most már nem egy-egy órára, hanem napokig, sőt hetekig is szünetelt a vízszolgáltatás a bérkaszárnyák felső emeletein. Nyáron ugyan a szárazság következtében rendszerint mindig csökkent a város vízellátása és a hiányokat a rendkívüli idők igényeihez mérten, a vízművek nem tudták pótolni.

Már ekkor felvetődött az eszme, hogy a vízművek telepeit továbbra is fejleszteni kell és a tervek megvalósításának gondolata ismét felvetődött a két évvel ezelőtti árvíz alkalmából, amikor is az ár piszkos vízzel árasztotta el az ikercsatornát, amelyet csak hathetes munka után lehetett újból üzembe helyezni. Ez az üzemi baleset, amely ugyan inkább elemi csapásnak volt tekintendő, készítette a vízművek igazgatóságát arra, hogy még egy ikercsatornát fektessen le a régi mellé.

a 1922

XX **Gőzgépek helyett villannyal fogják hajtani a szivattyúkat**

Ezt megelőzően azonban még a vízműtelepek berendezését kell újjáalakítani, hogy a gépek győzhessék a két ikercsatorna vízzel való ellátását. Nemrégiben elhatározták, hogy a telepek gépeit *gőzerőből villanyerőre rendezik át és a gépeket lassanként teljesen fölcserélik villanymotorokkal.* Az átalakítás természetesen óriási költségeket emészt föl és a főváros illetékes bizottsága az elmúlt hetekben már *három milliárd koronát irányzott elő az átalakítások céljaira.* Ebben az összegben azonban valószínűen nincs benn azoknak az építkezéseknek a költsége, amelyek már több mint egy éve folynak minden feltűnés nélkül az újpesti és megyeri Dunapart hosszában és ma már a befejezés felé közelednek.

Elkészült Újpesten az új telep — a föld alatt

Nem egészen másfél évvel ezelőtt kezdték építeni Újpesten és a megyeri csárda között a vízművek harmadik vizszolgálató telepét. Ez a telep abban különbözik a másik kettőtől, hogy *gépházával és hálózatával együtt teljesen a föld színe alá építették és az új földalatti telepen helyezik először üzembe a legmodernebb villannyal hajtott turbinás-gépet is.*

Ez az új telep már teljesen készen van és *néhány hét múlva már be is kapcsolják a város vízszolgálati hálózatába.*

A földalatti vízműtelep üzembehelyezése már csak azért késik, mert még *nem tudták megásni a telep ellátásához szükséges kutakat.* Az új telep ugyanis villamoserőre berendezett gépei folytán körülbelül *kétszerannyi vízmennyiséget tud majd földolgozni, mint a régi telepek és mintegy ötven kútra van szükség, hogy a telepet elláthassák a*

szükséges vízmennyiséggel. Eddig már *32 új kutat fúrtak a megyeri homok alatt, de a parton még mindig végzik a próbafúrásokat: keresik az alkalmas forrásokat.*

Öt éven belül lefektetik az új ikercsatornát

De a gőzgépek is hatalmas mennyiségű vizet szolgáltatnak naponta. Rendes körülmények között a telepeken csak egy-egy gép van működésben, a másik rendszerint *tartalékban van.* A ragyogó tisztaságú gépházban zúgva dübörög a gép. A felső emeleten van a lendítőkerék, a földszinti részen pedig a szivattyúskar, mely a vizet a part másik oldalán lévő vízmedencébe löki. Minden lökés *916 liter vizet szorít a meden-*

cébe és mind a két gép percenkénti 260 fordulattal, 125.000 köbméter vizet szolgáltathat naponta. A felső átemelő-telep teljesítményével együtt pedig *125.000 köbméter vizet kap naponta Pest Káposztásmegyertől.*

A vízművek igazgatósága, amint már említettük, a közeljövőben teljesen megreformálja az átemelő-telepek berendezését. A tavasszal már az *alsó telep egyik gőzgépét villamoserőre szerelik át és valószínűen még az idén az újpesti főtelepen úgynevezett centrálét építenek, amelyből majd villamosárammal látják el a vízművek mindegyik gépét és gépházát.*

A villanyerőre való berendezkedés természetesen — bár az átalakítási munkálatok meglehetősen nagy költségeket emésztnek föl — *óriási megtakarításokat jelent.* A villamosárammal szolgáltatott hajtóerő következtében átlagban *ötven százalékkal*

csökken majd a főváros költségvetésében a vízszolgáltatásra előirányzott összeg. Az eddigi jelek szerint *néhány éven belül megkezdik a második ikercsatorna lefektetését is.* A második nagy csatorna az elsővel párhuzamosan haladna a megyeri felsőtelepről a főtelepre és a szakértők véleménye szerint erre már azért is szükség volna, mert a régi ikercsatorna falán az idők folyamán lerakódott moszatok okozzák a víz zavaros színét és ezeket a moszatokat már szinte lehetetlen eltávolítani a betonozott csatornából.

Mindenesetre azonban a nagy tervek és a leendő építkezések ellenére is valószínű, hogy a pesti vízelvező számára a negyedik emeleten még mindig aktuális lesz a régi refrén a szikkadt csap előtt:

— Folik vagy nem folik...

Ifj. Gergely István.